

BREINWIJZER VZW presenteert

FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH

14 MAART 2017

Breinwijzer vzw

Vlaamse
overheid

**Pump up the
BRAIN**

Laten we ons brein activeren!

Let's do Brain Gym!

Helpt je LINKER en je RECHTER
hersenhelft samenwerken

Brain gym = wondermiddel?

moeilijkheden concentratie,
lezen, schrijven, memoriseren,
coördinatie, organisatie, zich
aanpassen aan veranderde
situaties, examens afleggen

14 MAART FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH 2017

Dominante Hersenhelft

Wiskunde
Rekenen
Redenatie
Ratio
Schrijven
Cijfers
Plannen
Lijstjes
Rechterzijde
Analytisch
Systematisch
Logica

Ruimtelijk-bewustzijn
Linkerzijde
Creatief
Verbeelding
Overzicht
Kluren
Emoties
Muziek
Inzicht
Visueel
Intuitief
Voelen
Expressie
Ritme
Geheel
Gezichtsherkenning

WRONG!

Links

Rechts

ZIN en ONZIN

van bewegen om te leren

1. Neuromythes
2. relatie bewegen, brein, leren → HERSENEN
3. type beweging

14 MAART FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH 2017

**Neuro-
biologisch**

**Cognitief
psychologisch**

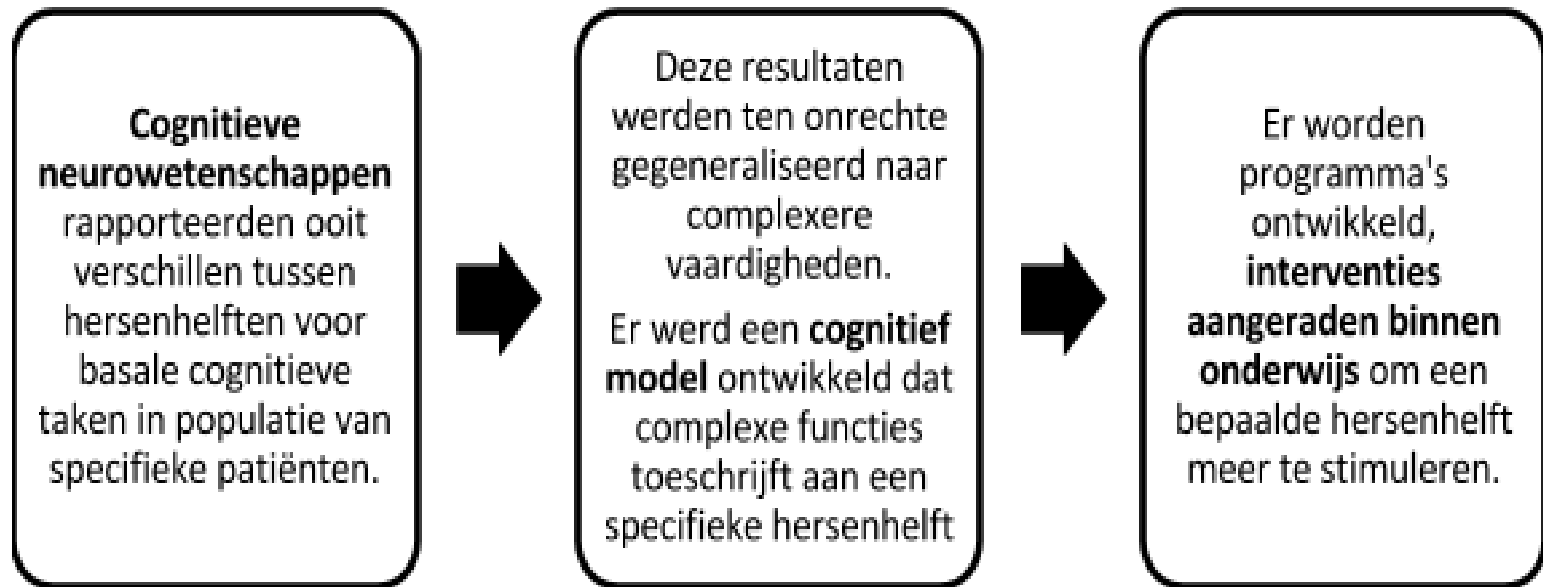

gedrag

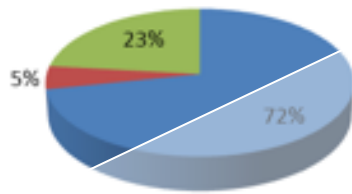
Direct toepasbaar in onderwijs

Neuromythe

Wat neemt je leerkracht mee?

Verschillen in de dominante hersenhelft (links denkend vs rechts denkend) kunnen verschillen in prestaties verklaren

WRONG!

Uit De Smedt 2015

Wat nemen jullie mee?

En in Gym helpt het het bloed door
je hersenen te pompen

Let's do Brain Gym!

Helps you activate with the
RIGHT and LEFT
side of your brain!

WRONG!

01:44,39

Wat klopt wel?

Linker- en rechterhersenhelft SAMEN

VERSTROOIING → leren bevorderen.

NIET denken dat ons brein werkt als twee kwabben die noodzakelijk met elkaar verbonden moeten worden om goed te werken

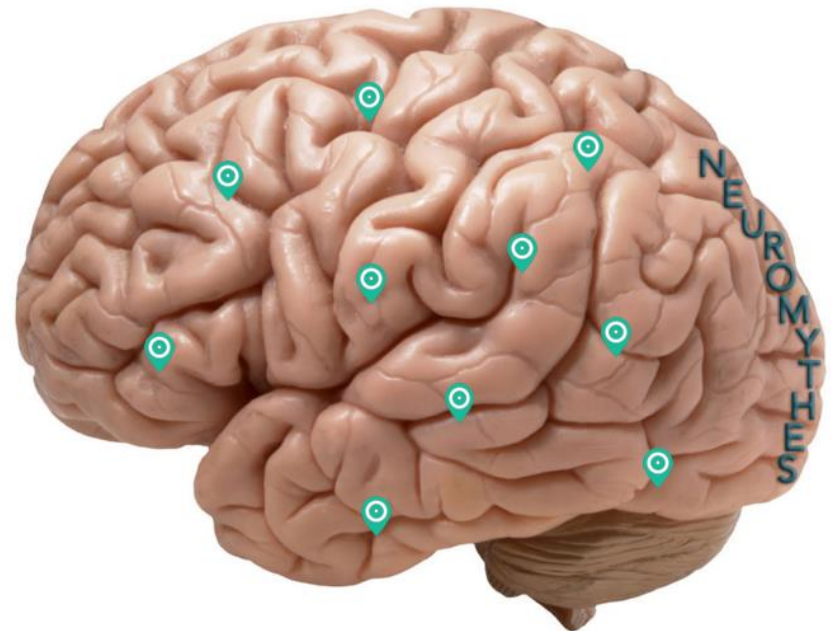
14 MAART FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH 2017

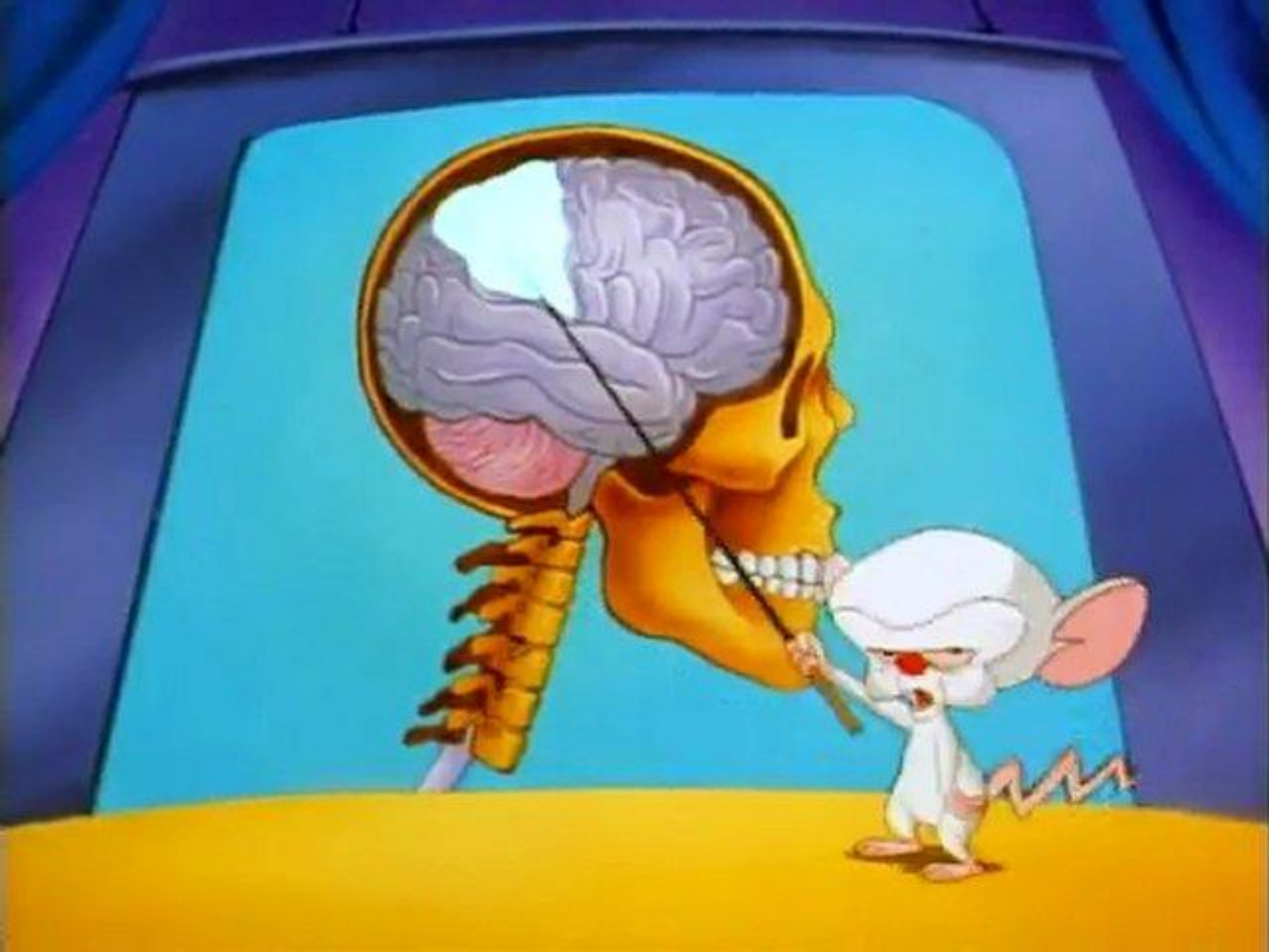
Nog neuromythes?

1. Zonder 8 glazen water per dag, krimpen onze hersenen
2. Elke leerling krijgt best les in zijn voorkeursstijl
3. Wij gebruiken maar 10% van onze hersencapaciteit
4. Onze hersenen zijn onveranderlijk
5. Onze hersenen hebben steeds nood aan een 'verrijkte' omgeving

Check:

<http://neuromythes.odisee.be/>

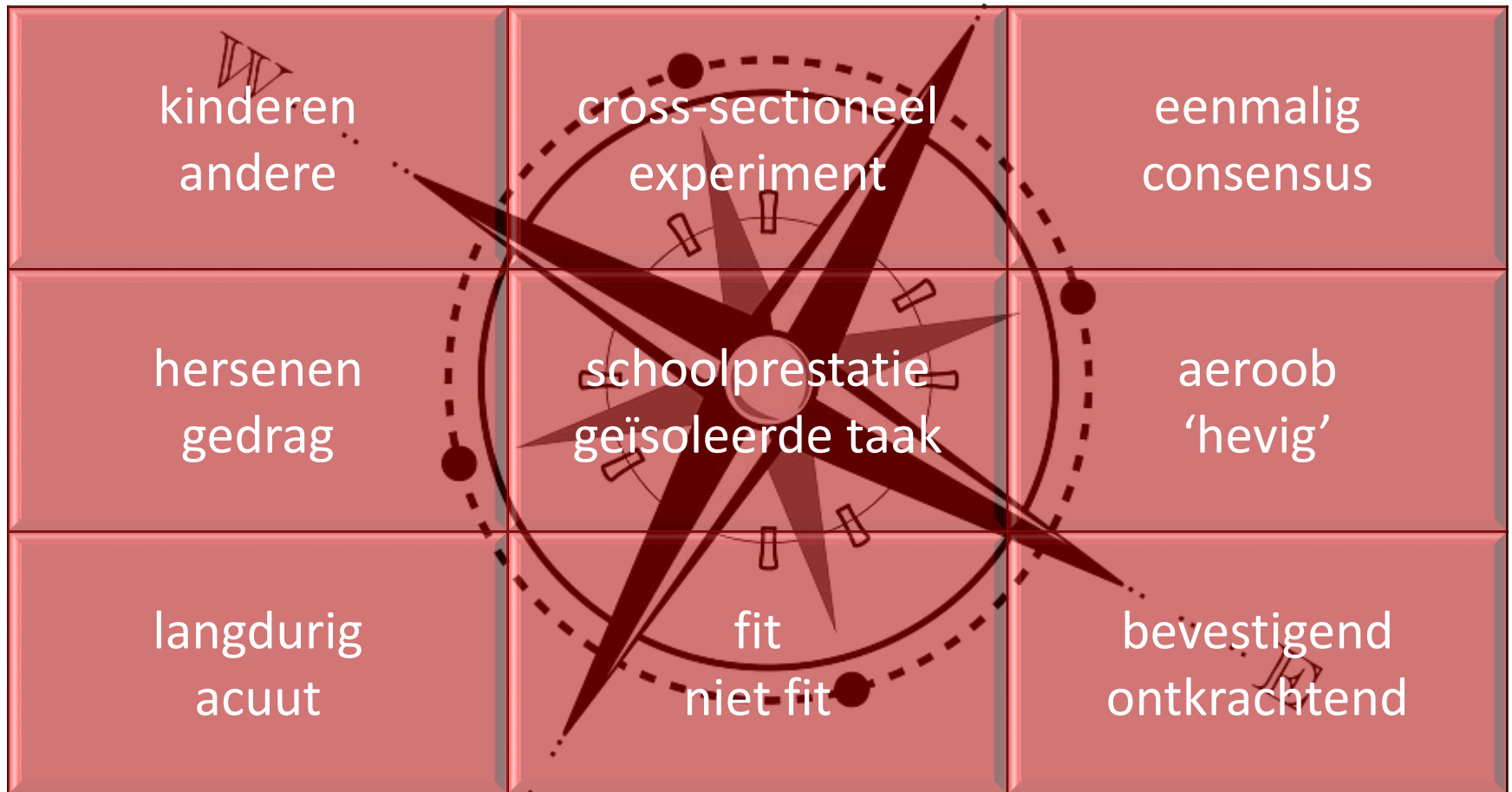
Het breinkompas

Orde in de chaos (veelheid)

14 MAART FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH 2017

Breinkompas LO

relatie bewegen, leren

Table 2 Intercorrelations Between Variables for All Participants

Variable	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Total achievement	—												
2. Mathematics achievement	.90**	—											
3. Reading achievement	.92**	.86**	—										
4. Age (years)	−.04	−.04	.04	—									
5. Sex	.03	.07	.03	.06	—								
6. Poverty index	.05	.003	.04	.11	.08	—							
7. School	.15*	.10	.15*	.16*	−.07	.18**	—						
8. Total fitness (z score)	.42**	.45**	.41**	.000	.10	−.02	−.10	—					
9. PACER	.48**	.49**	.45**	.04	.19**	.07	−.07	.65**	—				
10. BMI	−.28**	−.27**	−.28**	.09	−.04	.04	−.04	−.53**	−.23**	—			
11. Curl-ups	.22**	.24**	.24**	.12	.11	−.12	−.09	.67**	.34**	−.23**	—		
12. Push-ups	.18**	.19**	.17**	.03	.15*	.04	−.13*	.62**	.30**	−.02	.36**	—	
13. Sit and Reach	.13*	.19**	.11	−.17**	−.17**	−.02	−.11	.52**	.15*	−.14*	.12*	.17**	—

Note. PACER = progressive aerobic cardiovascular endurance run; BMI = body mass index; sit and reach = mean score of back-saver sit and reach.

* $p < .05$, ** $p < .01$.

lagere school

n=582

relatie bewegen, leren

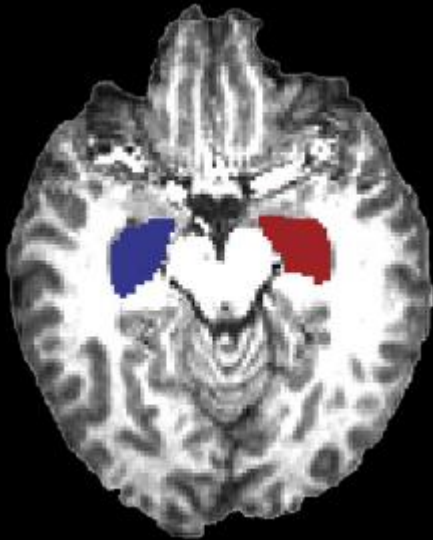
kinderen andere	cross-sectioneel experiment	eenmalig consensus
hersenen gedrag	schoolprestatie geïsoleerde taak	aeroob 'hevig'
langdurig acuut	fit niet fit	bevestigend ontkrachtend

relatie bewegen, brein, leren

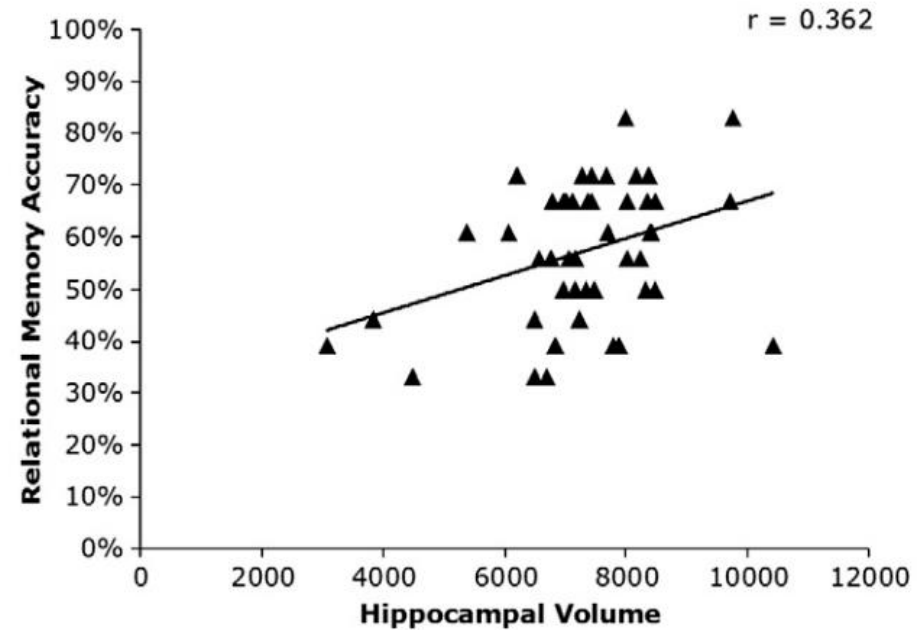
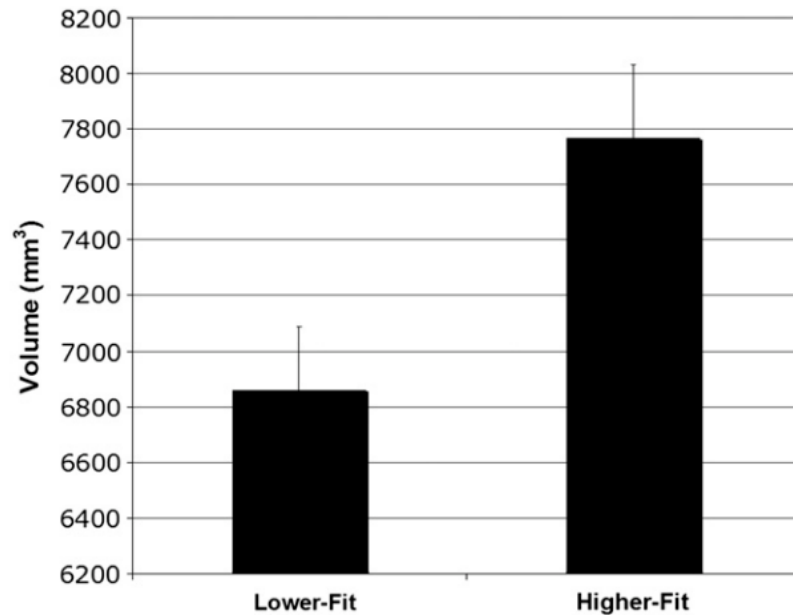

hersensstructuur

hersensfunctie

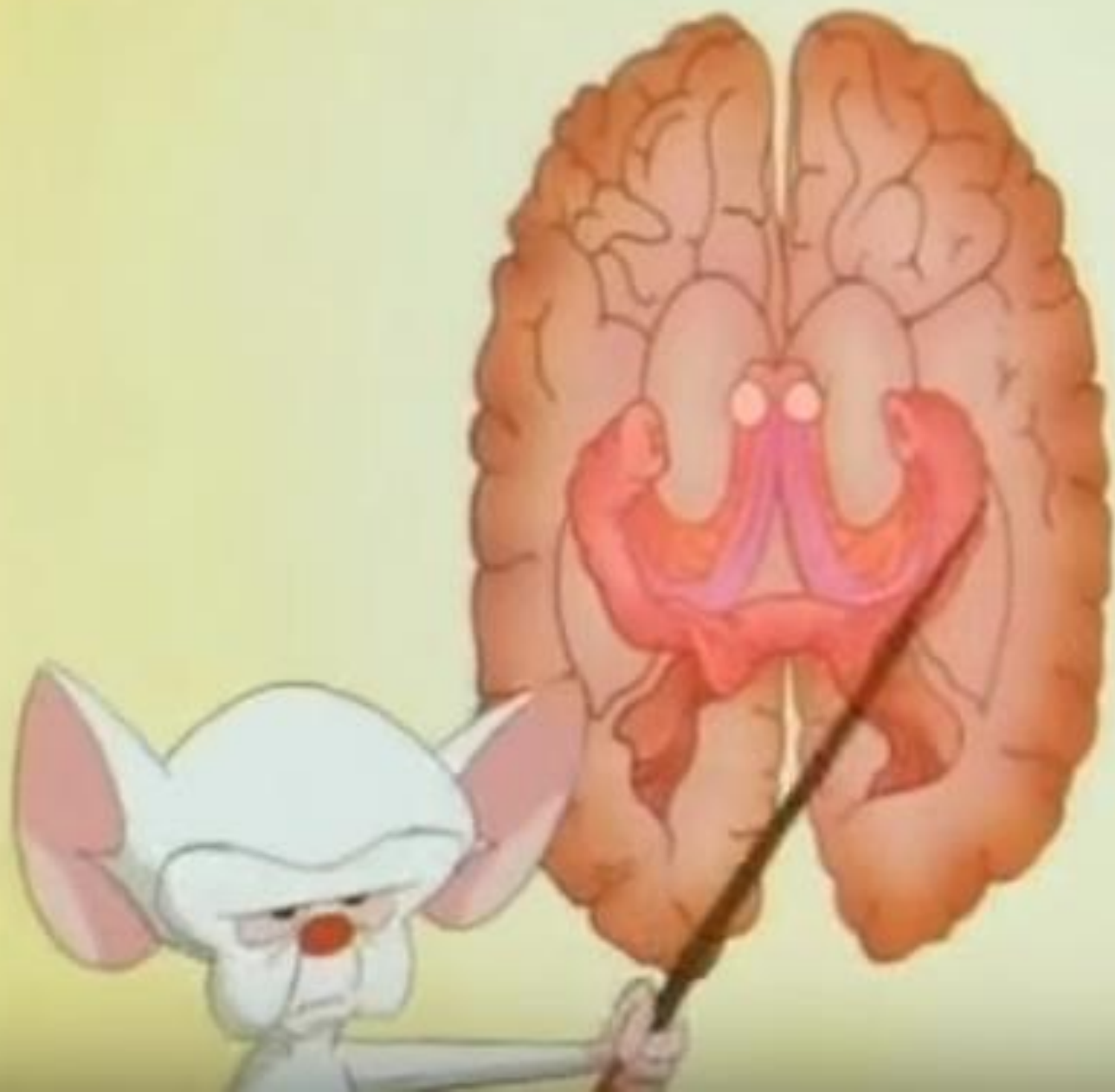
relatie bewegen, brein, geheugen

lagere school
n=49

relatie bewegen, brein, leren

kinderen andere	cross-sectioneel experiment	eenmalig consensus
hersenen gedrag	schoolprestatie geïsoleerde taak	aeroob 'hevig'
langdurig acuut	fit niet fit	bevestigend ontkrachtend

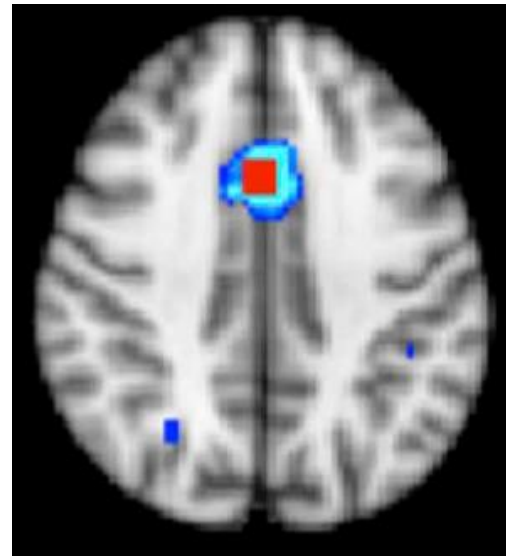
relatie bewegen, brein, leren

kinderen andere	cross-sectioneel experiment	eenmalig consensus
hersenen gedrag	schoolprestatie geïsoleerde taak	aeroob 'hevig'
langdurig acuut	fit niet fit	bevestigend ontkrachtend

experiment bewegen, brein, leren

- 9 maand, 60min/dag FA
- hersensstructuur: fMRI
- anterior prefrontale cortex (deel van de frontale kwab)

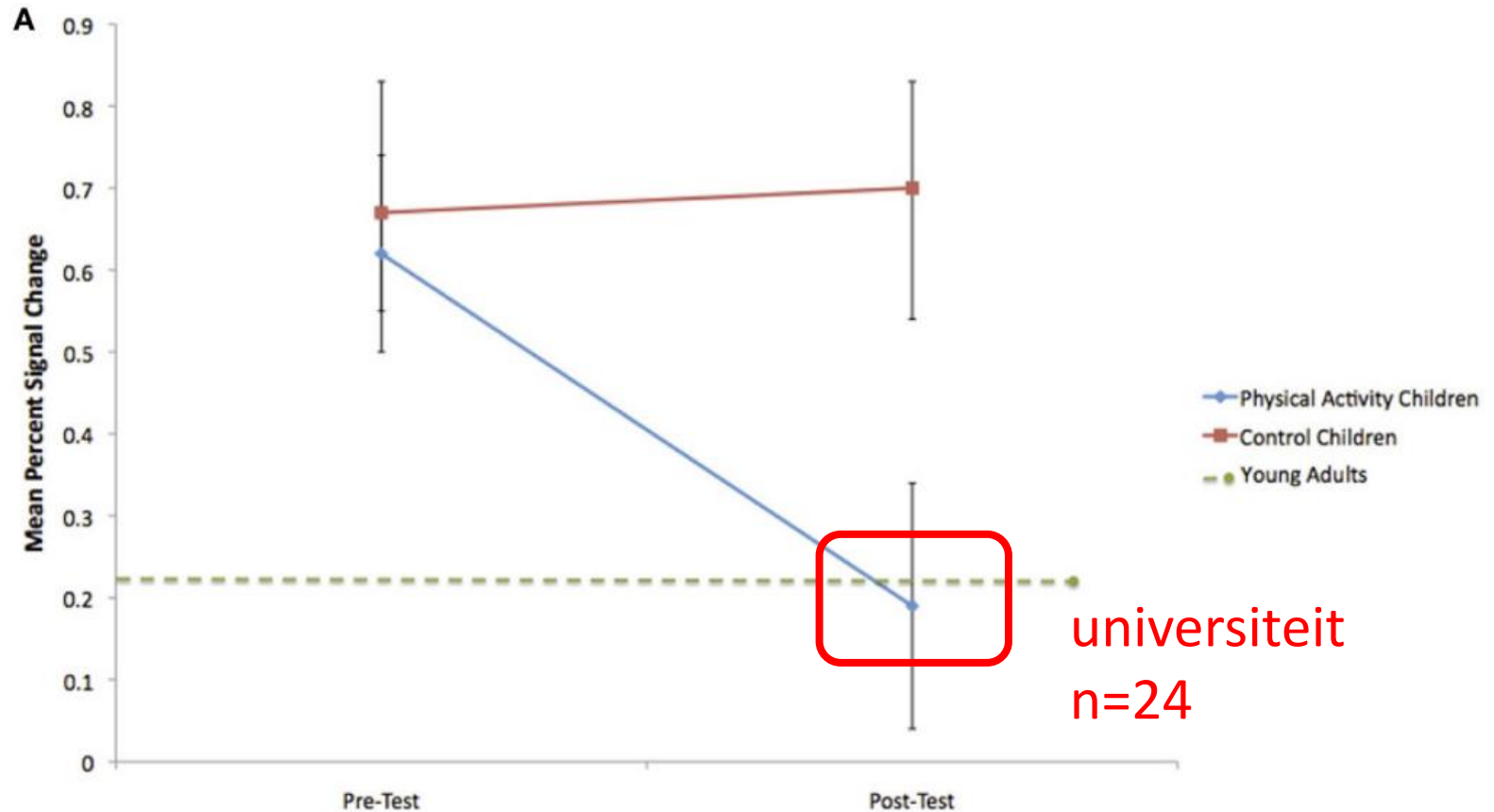

lagere school
n=23

experiment bewegen, brein, leren

lagere school
n=23

consensus?

reviews

positief effect aeroob

Chaddock et al. (2011, 2012 (3)) Hillman et al. (2008) (6), Voss et al. (2011) (16)

systematisch

Singh et al. (2012) (14); Tomporowski et al. (2008) (15)

kwaliteit?

veelheid aan testen

meta-analyses

positief effect ($ES=0.32$)

onafhankelijk van type
Sibley en Etnier (2003) (13)

ook acuut

Chang et al. (2012) (5)

maar...

- meer uren LO: geen vooruitgang (ook GEEN achteruitgang) in schoolprestatie (*Sallis et al. 1999*) (12)
- Hyatt (*pers comm, 2013*): Stephen Hawkings?

te ontdekken paden

- duidelijk positief verband, maar meer longitudinaal onderzoek nodig (oorzaak-gevolg)
- type beweging?
  - intensiteit?
  - frequentie?
  - duur?
- individuele verschillen? Groter effect bij zwakkere leerlingen? (*Drollette et al. 2014*)
- vrijwillig of verplicht? (*Leasure en Jones 2008*)
- andere interventies (bv. voeding *van Praag 2009*, sociale interactie) in combinatie met bewegen?

take home

1. Let op voor Neuromythes
2. relatie bewegen, brein, leren: positief verband!
3. type beweging (intensiteit? frequentie? duur?)

Prijsvraag voor hersenstressbal

Welke van deze stellingen is GEEN neuromythe?

1. Zonder 8 glazen water per dag, krimpen onze hersenen
2. Elke leerling krijgt best les in zijn voorkeursstijl
3. Wij gebruiken maar 10% van onze hersencapaciteit
4. Wij blijven ook als (jong)volwassene nieuwe hersennetwerken leggen!
5. Onze hersenen zijn onveranderlijk
6. Onze hersenen hebben steeds nood aan een 'verrijkte' omgeving

contact: pieter.tijtgat@odisee.be

14 MAART FESTIVAL MEETING OF MINDS FOR YOUTH 2017

Breinwijzer vzw